

Les mans buides

Marc Recha, 2003

Imatges i poques paraules. Vides sense resposta i quasi sense preguntes.

Un món particular

El reconeixement de Marc Recha (Barcelona, 1970) com a director de cinema d'autor va venir de la mà de la seva anterior pel·lícula *Pau i el seu germà*, un film poètic fins a la lentitud, que ha atorgat a Recha el títol d'autor marginal i el seu cinema d'art aliè a la comercialitat. En el seu últim film, *Les mans buides*, el director català sembla que ha baixat del núvol metàforic on penjava els seus films per donar més força al guió argumental i obrir així la pinça de públic que segueix ja de prop el seu món particular. Tanmateix, aquesta lleugera popularització no ha fet perdre la peculiaritat del cinema Recha: escenes molt lentes, pocs diàlegs, personatges tristos, la força dels paisatges i una més que personal mirada poètica de la realitat. Un director fidel a ell mateix, amb un cinema que mira directament a les persones i es pregunta pel sentit de l'existència i de les relacions humanes.

L'argument

Les mans buides parteix d'un guió complex on les vides quotidianes de petits personatges es creuen a l'entorn d'una dona desapareguda, Mme. Catherine. Una mena de *short cut* d'estil altmanià, on s'entrecreuen diversos i variats personatges i les seves circumstàncies. Començant per Perroquet l'ocell que veu a la seva mestressa morir i ser enterrada d'amagat per l'Eric, el mecànic. O bé la Sophie i en Gerard, anant amunt i avall amb el tren. O en Yann i les seves ampolles de vi, i els seus amics clients, l'Eric i en Jean-Claude, el gendarme. O simplement el viatge sinuós de la capsa de galetes de Mme. Catherine que amaga els seus pocs estalvis, els quals passaran inesperadament de les mans d'Eric a les butxaques d'Axel, i d'aquí al fons de la rentadora. Una rentadora que és regalada per l'Eric a la Maria, qui ara està amb en Jean-Claude, però no deixa de festejar amb el mecànic. Després te-

nim en Phillipe, l'ajudant d'estació, enamorat i gelós de la petita Lola, filla d'Anna i Yann, qui, però, no treu l'ull a l'Axel.

Escenari i sensacions

Amb pocs diàlegs i recolzant-se en una narrativa visual que explota el primers plans i utilitza sense límits una càmera nerviosa a la recerca dels personatges, el director català va donant petites pinzellades que acaben per dibuixar uns caràcters plens de matisos i perplexitats. Aviat ens adonarem que no calen moltes paraules per descriure uns personatges que tenen les mans buides i l'ànima trista. La càmera penetra en unes vides plenes de soledat, sense efectes, en lluita per la supervivència d'una manera trista i pessimista. Una caixa de galetes amb diners, una pistola, un lloro sol, un cadàver, un personatge estranger que veu amb perplexitat les patètiques fantasies d'un poble. Tot plegat no és més que la crònica d'una soledat

col·lectiva i personal, de l'habitant més jove al més vell.

I els trens com una metàfora de l'existència. Un anar i venir per les vies per acabar amb les mans buides i sense felicitat, en una recerca infructuosa de preguntes sense respostes. Més enllà, el paisatge, el d'un poble a cavall de dos països, a la frontera i en terra de ningú, escenari adequat per a aquest cúmul de personatges tristos i desconfiats. El paisatge, els trens, i un petit poble fronterer no fan més que fer-nos present que som enlloc, per contar una història que es desenvolupa als límits, del país i de les persones, i que parla de problemes d'identitat.

En definitiva, Recha busca crear personatges i ambients, i no tant crear una història narrativa. Ho realitza mitjançant una cinematografia senzilla, una càmera mòbil que busca capturar fragments d'una realitat encara sense contaminar per la posada en escena, sense artificis, sense *travellings* ni grues, per així mostrar autenticitat i frescor, per captar la vida exterior i sobretot la vida interior dels personatges. A aquest element hi contribueixen molt l'equip artístic: un Olivier Gourmet (que ens fa recordar l'herència dels germans Dardene en el propi Re-cha) que se subruix de vigor i patetisme humà, i un Eduardo No-riega amb una mirada externa amb la qual el públic s'identifica. També la fotografia parla d'aquests dos móns, un

d'interior sempre en penombres i d'extern, obert i lluminós.

Tot i que accessible, *Les mans buides* és un film que requereix de l'espectador/a paciència, repòs i voluntat d'entrar en el món particular de Recha, donats els pocs diàlegs i els molts silencis, per la mínima història que explica, el que triga en arrencar el film i el temps que es pren per presentar-nos els personatges. Però es tracta d'un cinema valent, amb personalitat i diferent al que estem acostumats/des aquí en el nostre país. Tanmateix, cadascú avaluarà si la vocació d'autor de Recha i la tècnica metafòrica que envolta el missatge compensen la lentitud, la densitat, i la introspectiva del film, o si bé simplement ratlla la pedanteria, la vacuïtat pseudointel·lectual i queda tot en una pretenció llanguiment, tal com alguns crítics cinematogràfics han afirmat.

Fitxa tècnica

Equip tècnic

Direcció: Marc Recha
Guió: Marc Recha, Mireia Vidal i Nadine Lamari
Producció: Luis Miñarro i Jacques Bidou
Fotografia : Hélène Louvard
Muntatge : Ernest Blasi
Música : Dominique A.
País: Espanya-França
Any: 2003
Durada: 126 minuts

Equip Artístic

Eduardo Noriega: Gerard
Olivier Gourmet: Eric
Eulàlia Ramon: Maria
Jérémie Lippman: Axel
Luís Hostalot: Jean-Claude
Dominique Marcas: Mme. Catherine
Mireille Perrier: Sophie
Pierre Berriau: Yann
Sébastien Viala: Phillippe

Filmografia

2003

Les mans buides

2001

Pau i el seu germà

1998

L'arbre de les cireres

1991

El cel puja